

## Ա. ՅԱԿՈՎՅԵՍՆՅ ՎԱՆՈՒՅ ԴՈՐԾԵՐԸ.

Տարւոյս Օգոստոսի 29 ին Երուսաղէմայ սուրբ Յակովիքանց վահնուց Պատրիարք Տ. Եսայի Արքազան Արքեպիսկոպոս Հանգեաւ ի Տէր. Միարանութիւնը ժողով գումարելով Սկզբեմբերի 5 ին ըստ 27. որդ յօդուածոյ միաբանութեան ներքին կանոնագրի՝ կատարեց պատրիարքի տեղակալի ընտրութիւնը, յետ այնորիկ նոյն Սեպտեմբերի 30 ին կազմեց եօթնանուն ընտրելեաց ցանկը և Հոկտեմբերի 1 ին կազմելով երից ընտրելեաց ցանկը՝ Հոկտեմբերի 4 ին տեղեկագրով ստորագրութեամբ նախագահի միաբանական ընդհանուր ժողովոյ պատրիարքական տեղակալ Տ. Երեմիա և Առենապետ Տ. Աստուածատուր Եպիսկոպոսոց առաջարկեց Կ. Պօլսոյ Հայոց Աղքային Ժողովին՝ ընտրելեաց միջից պատրիարք ընտրելու։

Պատրիարքի ընտրութեան յատկացեալ Աղք. Ժողովոյ երկու նիստերը ի ցաւ սրտի աղքայնոց՝ առարգիւն անցան, թերեւս երբորդ գումարմամբ Աղքային ժողովը մի կողմ զնելով և մենայն նկատում յաջողի ընտրել պատրիարք, որովհետեւ միաբանութեան տեղեկագիրը ըստ ամենայնի օրինական կարգաւ պատրաստուած լինելով, ովնչ թէութիւն չէ առաջայնում Պատրիարքի ընտրութեան գործը շուտով առաջ վարելու։ Հրատարակելով Ա. Երուսաղէմայ միաբանական ժաղավոյ պատրիարքական ընտրութեան Համար տեղեկագիրը, յոյս ունենք շուտով աւետել և ընտրեալ պատրիարքի անունը։

Երուսաղէմայ Սուրբ Յակովիքանց վահնուց մէջ պատրիարքից յետոյ երկրորդ անձը Լուսարարապետն է. բարեբաղզաբոր Լուսարապետ ընարուած է Տ. Աւհակ նորապատկ Եպիսկոպոս Խաղոյեան որ յայտնի է Ռուսաստանեայց։

Ըստ սավօրութեան՝ Լուսարարապետը ընտրվումէ ցմահ. Եկեղեցական կարգաց և թանգարանին լիակատար իրաւամբ Հակողի պաշտօնն ունենալով անփոփոխ և առաջին անդամն է վանական խորհրդոյ։

Ըստ սավօրութեան նորընտիր Լուսարարապետը պատրիարքի առաջնորդութեամբ վանական խորհրդոյ և միաբանութեան այլ անդամոց հետ գնումէ Սուրբ Յակովիքանց տաճարը. Թանգարանի բանալին դրուած է լինում Ա. Կիսողի վերայ. Պատրիարքը պատշաճաւոր բանախօսութեամբ եկեղեցական զարգուց և այլ բոլոր

թանկագիրն սպասուց տէր, հաշուատես և հաշուառու ցոյց տալով Ա. Յակովիքանց՝ առաջարկումէ հաւատարմութեան երգմամբ՝ Ա. Գլխադրի վերայից վեր առնել բանալին սպատուիրելով ոչի ըլթողուլ թանգարան մանել: Կուսարաբագեար ի ծունկու խոնարհեալ՝ հաւատարմութեան երգմամբ համբորումէ Ա. Գլխագիրը և բանալին վիր է առնում Գլխագրի վերայից: Ազանոյն ինքն Պատրիարքը «Պահպանիչ» ազօթքով օրհնումէ ու շնորհաւորում՝ նորընտիր Առատրաբասպեամին, շնորհաւորումն և ներկայ եղեալքն. բացի Կուսարաբասպեամից՝ բոլորը գուրս են գնում, իսկ Կուսարաբասպեամից իւր նախօրդից յետոյ առաջին անգամ բաց անելով թանգարանի նախադուռը՝ վառումէ թանգարանի նախագալութիւնը Սուրբ Միհասին յառելոցեալ մշտավառ կանթեղը, որ շիջած էլինում՝ նախորդի մահուամբ, բաց է անում և բուն թանգարանի գուռը նկատելու իրեղէնները:

Ազօթինք առ Առողջած, որ այս նուիրական պաշտօնը փառաւոր կացուցանէ նորընտիր Առատրաբասպեամին Տ. Խաչակ Եպիսկոպոս Խոպայեան հաւատարմութեամբ և խմասառութեամբ:

## ՏԵՂԵԿԱԳԻՐ

Միաբնասունեան Ա. Յակովիքանց կանոն:

Վասն

Պատրիարքական Բնապատճեան Ա. Եղուասպէմի:

ՄԱՏՈՒՑԵԱԼ ԱԹ ԵԶԳԱՑԻՆ ԺԱՊԱՎԱՆ

Ամենապատիւ Սրբազան Պատրիարք Հայոց Թու ըքիոյ:

Նոխագահ Ազգային Երեսփ, Ժողովոյ Հայոց Թու ըքիոյ:

Միաբանական Բնագէ, Ժողովոյ յետ կատարման եօթնօրեայ պաշտամանց և հոգեհանգստեան իւր երջանկայիշատակ նախագահին Տ. Խոյեայ Հոգելոյս Ա. Պատրիարքի, ի 5-ն Սեպտեմբերի գումարուելով (նիստ Ե) Զեր Բարձր Սրբազնութեան և Ազգ. Ժողովոց միսիթարական հեռագրոց և յայտնած վշտակցութեանց մասին՝ երախտագիտութիւն արտայացտել է յետոյ, ըստ արամագրութեան 27-րդ Յօդուանցոյ Կանոնագրի Միաբանութեանն՝ Պատրիարքական Տեղակալի ընտրութիւնն կատարեց գաղտնի քուելց

բացարձակ տռաւելութեամբ, զար անմիջապէս Աեպտ. 5 թուուկիր հեռագրաւ հաղորդելով Զեր Բարձր Սրբազնութեան՝ վաւերացուուն ընդունեց Զեր Սրբազնութեան Աեպտեմբեր. 12 պաշտօնական հեռագրաւն:

Յետ այնորիկ Միաբանական Ընդհ. Ժողովս, որ յօրէ վշտառիթ մահուան Ա. Պատրիարք Հօրին՝ կէտ առ կէտ հետեւած էր Կանոնագրի այս մասին վերաբերեալ տրամադրութեանց նկատողութեան առնելով ո, Աժոռուոյս ներկայ տագնապալից վիճակը և Պատրիարքական ընտրութեան երկարաձգման վաճագաւոր հետեւանքը, անհրաժեշտ դատեց կարելի եղածին չափ փութացնել Պատրիարքական ընտրելեաց քուէարկութիւնը. ուստի յ30-ն Աեպտեմբերի (Նիստ 2) գումարուեցաւ՝ իւր ամբողջ 46 անդամներէն՝ 26 -ի ներկայութիւն և անձամբ ներկայ չգտնուողներէն 9 անդամոց քուէներն ունենալով:

Միաբանական Ընդհ. Ժողովս, յիշեալ նստին մէջ նախապէտ Զեր Բարձր Սրբազնութեան Աեպտ. 5 և 217 թիւ պաշտօնագրին շնորհակալութեամբ ընթերցաւ, որով կրկնելով Հոգելոյս Ա. Պատրիարքի վշտառիթ մահուան առթիւ ազգովին եղած թափառութի նն՝ կը յորդորէիք ըստ Միաբան սկան Կանոնագրի՝ ամեն բան կանոնաւորութեամբ կատարել և փութացնել Պատրիարքական ընտրութիւնն: Եւ ապա Միաբանութեան Կանոնագրի՝ Պատրիարքական ընտրութեան վերաբերեալ 29-րդ յօդուածն յատենի Ժողովոյ ընթեռնելով, քուէարկութիւնն կատարուեցաւ և առաւելագոյն քուէ ստացող անուններէն քուէից առաւելութեան կարգու եօթն անձինք որոշուելով՝ Առաջին յուղական և եզնեցին ընդունելուց պատրաստուեցաւ, որ է հետեւալո՞:

Ա. Տարութիւն Սրբազնու Արքեպիստ. Վեհապետեան 31 քուէ

Բ. Տ. Երեմիա Եպիսկոպոս 8. Աաշակեանց 30 •

Գ. Տ. Աստուածատար Եպիստ. 8. Յովհաննէսեանց 24 •

Դ. Տ. Մամիրէ Վարդապետ Մարկոսեան 24 •

Ե. Տ. Ոիմէօն Եպիսկոպոս Աեղիքեւն 24 •

Զ. Տ. Աաշակ Վարդապետ Խապայեան 21 •

Է. Տ. Ղեղնդ Վարդապետ Մարտուտեան 21 •

Իսկ Եւերբ յուղական և եզնեցին ընդունելուց պատրաստելու քուէար-

կութիւնն կատարուեցաւ յաջորդ օրն՝ ի 1-ն Հոկտեմբերի (Նիստ է) վրայիշելոց ներկայութեամբ, որով յիշեալ եօթներին ընտրե-

լեաց ցուցակին մէջէն միայն երեք անձի վերայ ամփոփեցան. քուէ-ներն և քուէհամարն հետեւեալ արդիւնքը ունեցաւ:

Ա. Տ. Յարութիւն	Արբաղան	Արքեպիսկ.	Վեհապետեան	18	ք.
Բ. Տ. Սիմէօն	Եպիսկոպոս	Սեփէրեան		19	•
Գ. Տ. Երեմիա		Տ. Սահակեանց		16	•
Դ. Տ. Սահակ	Վարդապետ	Խաղաղեան		16	•

Սոյն վերջի երկու ընտրելեաց քուէից հաւասարութեան պատճառաւ՝ վիճակ ձգուելով, Արժ. Սահակ Վարդապետն անցաւ երից ընտրելեաց ցուցակին մէջ:

Գալով յիշեալ եօթնեքին ընտրելեաց հանգամանաց, միաբանական Ընդհ. Ժողովս համառօտիւ կը ներկայացնէ աստ իւրաքանչիւրին վերաբերեալ գլխաւոր տեղեկութիւններն և Ա. Աթոռոյս մէջ վարած պաշտօնները,

Ա. — Ամեն. Տ. Տ. Յարութիւն Ա. Արք. Եպիսկոպոս Վեհապետեան, այժմեան Պատրիարք կ. Պօլոյ (\*):

Բ. — Տ. Երեմիա Եպիսկոպոս Տ. Սահակեանց Քարբերգի, Օսմանեան հպատակ՝ 58 տարեկան. Միաբան եղած է 1848 թուականին, Աստիաւագ (1853) և Վարդապետ (1857) ձեռնազրուած է Հոգելոյս Տ. Յովհաննէս Ա. Պատրիարքէն և Եպիսկոպոսութեան աստիճան ընդունած է 1872 - ին երջանկայիշատակ Տ. Տ. Գէորգ Դ. Կաթուղիկոսէն. Ա. Աթոռոյս մէջ վարած պաշտօններն են՝ գրագրութիւն 1855—64, Ժամասացութիւն 1858—64, Յոպկի Տեսչութիւն 1864—66, Դարպասընկալութիւն 1866—68 և 1872—75, Նուիրակութիւն ի Ռուսաստան և ի Պարսկաստան 1868—72, Տնտես. Խորհրդոյ անդամակցութիւն 1861—64 և 1875—79 և ներկայ տարեշրջանի սկիզբէն ի վեր կը վարէ Պատր. Փոխանորդութեան պաշտօնը և յետ մաշուան Տ. Եսայի Պատրիարք՝ Պատրիարքական Տեղակալութեան պաշտօնն:

Գ. — Տ. Աստուածատուր Եպիսկ. Տ. Յովհաննէսեանց Քարբերգի, Օսմանեան հպատակ, 55 տարեկան, Միաբան եղած է 1851

\* ) Վեհապետեան Արբաղանի վարած Աղդ. պաշտօնները թէ ի Կ. Պօլիս և թէ ի Կարին և ի զանազան գաւառոս արդէն ծանօթ են. Իսկ Կարնոյ առաջնորդութենէն հրաժարելով՝ 1880 ին ի Ա. Աթոռոս վերադառնալէն յետոյ 1881 էն սկսեալ Պատրիարքական Փոխանորդութեան պաշտօնն վարեց մինչև ցարժանաւոր ընտրութիւն ի Պատրիարքութիւն կ. Պօլոյ.

թուականին, Սարկաւագ (1853) և Վարդապետ (1857) ձեռնադրուած է Հոգելոյս Տ. Յովհաննէս Ս. Պատրիարքէն և Եպիսկոպոսութեան առաջնաման ընդունած է 1876 ին՝ Երջանկայիշատակ Տ. Տ. Գէորգ. Դ. Ա. Կաթուղիկոսէն: Ա. Աթոռոյս մէջ վարած պաշտօններն են՝ Տեսչութիւն ի Վերիտան 1860—61, ի Յուղակէ 62—64. Ժամանացութիւն 1863—67, մասնաւոր պաշտօն յԱ. յնթապ, ի Բերիա և յԱտանա 1866 ին: Տեսչութիւն կալուածոց ի Գահիրէ 1860—70. Տնտես. Խորհրդոյ անդամակցութիւն 1865—69 և 74—78, Դատական գործոց տեսչութիւն 1874—77. Ընդհ. Ժողովոյ Ատենապետութիւն 1875—76, զոր այժմ ևս կը վարէ ներկայ տարեշրջանի սկրզբէն իվեր:

Դ.—Տ. Մամբէ Վարդապետ Սարկոսեան Արարէիրցի՝ Օսմ. Հայուակ, 55 տարեկան, Սարկաւագ և Վարդապետ ձեռնադրուած է 1871 ին Հոգելոյս Տ. Եսայի Ս. Պատրիարքէն: Նախ քան եկեղեցական աստիճան ընդունիլն՝ 1857—68 աշխարհական վիճակաւ՝ դաստառութեան՝ գասառութիւն և Ռւսում նական Խորհրդոյ անդամակցութիւն 1871—74. Կալուածոց տեսչութիւն ի Գահիրէ 1878—79, Տեսչութիւն ի Գամանկոս 1879—80, և այժմ նույրակ է ի Թուսաստան 1881 էն ի վեր, և որում ներկայ ամի Յուլիսի ամսոյն մէջ տրուեցաւ վկայագիր Եպիսկոպոսութեան՝ Միաբանական Ընդհանուր Ժողովին:

Ե.—Տ. Սիմեոն Եպիսկոպոս Աեգէրիան Կէյլէցի, Օսմանեան Հայուակ, 58 տարեկան. միարան եղած է 1850 ին, Սարկաւագ (1855) և վարդապետ (1857) ձեռնադրուած է Հոգելոյս Տ. Յովհաննէս Ս. Պատրիարքէն, և Եպիսկոպոսութեան աստիճան ընդունած է 1867 ին՝ Երջանկայիշատակ Տ. Տ. Գէորգ. Դ. Ա. Կաթուղիկոսէն, որում ուղեկից եղած էր յանուն Ս. Աթոռոյս Պատրիարքի և Միաբանութեան: Ա. Աթոռոյս մէջ վարած պաշտօններն են՝ շինուածապետութիւն և հանդերձապետութիւն 1855—59, Տեսչութիւն ի Յուղակէ 1859—60. Տնտես. Խորհրդոյ անդամակցութիւն 1861—62 և 72—74, Ընդհ. Ժողովոյ Ատենապետութիւն 1872—74, Պատրիարքական Փոխանորդութիւն ի Կ. Պոլիս 1864—69, այժմ ևս կը վարէ նոյն Փոխանորդութեան պաշտօնն 1874 թուականէն ի վեր, որոյ հետ մէկտեղ վարած է նաև. Ազգային զանազան պաշտօններ ի Կ. Պոլիս:

զ. — 8. Սահմակ Վարդապետ Խապայեան Քարբերդցի, Օսման-եան Հպատակ, 36 տարեկան, մտած է յաշակերտութիւն Ժա-ռանգաւորաց Վարժարանին 1867 ին, Սարկաւագ (1869) և Վար-դապետ (1877) ձեռնադրուած է Հոգելոյս Տ. Խսայի Ա. Պատրիար-քէն: Ա. Աթոռույս մէջ վարոծ պաշտօններն են՝ դասատուութիւն 1871—81, Ռւսումնական Խորհրդոյ (1871—74) և գպրոցաց Տես-չութեան (1874—81) անդամակցութիւն, Սիօն ամսաթերթի խմբագրութիւն (1874—78), Տնտես Խորհրդոյ անդամակցութիւն 1878—81, իսկ 1881 էն սկսեալ մինչեւ ցարդ Նորիբակութիւն կընէ ի Ռուսաստան և ներկայ ամի Մարտ ամսոյն մէջ ընարեցաւ ի պաշտօն Լուսարարապետութեան, որում՝ Յուլիս ամսոյն մէջ տրուեցաւ նաև վկայագիր Եղիսկոպոսութեան՝ Միարանական Ընդհանուր Ժողովէն:

Է. — 8. Դեռնդ Վարդապետ Մաքսուտեան Գամոսկացի, Օսմա-նեան Հպատակ, 35 տարեկան. մտած է յաշակերտութիւն Ժա-ռանգաւորաց Վարժարանին 1868 ին Սարկաւագ (1869) և Վար-դապետ (1877) ձեռնադրուած է Հոգելոյս Տ. Խսայի Պատրիար-քէն: Ա. Աթոռույս մէջ վարոծ պաշտօններն են՝ Դասատուութիւն 1871—81, Ռւսումնական Խորհրդոյ (1871—74) և գպրոցաց Տես-չութեան (1874—81) անդամակցութիւն, Տաճկերէնի գրագրու-թիւն 1872—74 և 1877—85, Հաշուակալութիւն (78—81) և այժմ՝ կը վարէ Ելեմարից Տեսչութեան պաշտօնը՝ սկսեալ 1881 թուականէն:

Միարանական Ընդհ. Ժողովս ներկայիւս մատուցանելով Զեր-բարձր Սրբազնութեան և Ազգ. Երեսի. Ժողովոյն՝ իւր ընտրու-թեան և քուէարկութեան արդիւնքը, Հանգերձ կանոնական տե-ղեկութեամբ, վատահ է որ Ազգ. Երեսի. Ժողովն կշռելով ներ-կայ Ժամանակիս, Ա. Աթոռույս տագնապալից վիճակի և ծանրա-գոյն խնդրոց պահանջըն, կը փութացնէ իւր արժանաւոր և խզձի մտօք ընտրութիւնն՝ ի շինութիւն Ա. Տանս ի փառս Ազգիս սիրե-ցելոյ:

Ի դիմաց միարանական Ընդհ. Ժողովոյ Ա. Աթոռույս

Նախագահ՝ Պատրիարքական Տեղակալ Երեմիա Եղիսկ.

Արքայակցու՝ Աստուածատուր Եղիսկապոս.